

Nordiskt Jordemoderförbund (NJF) styrelsemöte 2014

Den 11 mars 2014 reste Svenska Barnmorskeförbundets ordförande Ingela Wiklund och vice ordförande Eva Nordlund till Nordisk Jordemoderförenings årliga styrelsemöte i Helsingfors. Hildur Kristjánsdóttir från Islands barnmorskeförbund är sedan ett antal år ordförande för föreningen. Det var ett möte fyllt av diskussioner och många goda skratt som alltid då barnmorskor samlas. Vi började med en genomgång av året som gått i de olika länderna.

Här nedan ett urval :

Island

På Island har man arbetat med lönefrågor och förhandling om att korta arbetsveckan utan framgång. Man arbetar 40 timmar/vecka dag som natt men med mer betalt på natten. Inklusiv lunch. Utbildningen är en viktig fråga man arbetar med på Island. Barnmorskeutbildningen där är sammantaget 6 år varav 4 år sjuksköterskeutbildning. Utbildningen leder inte till någon akademisk nivå motsvarande magister som i Sverige. Utbildningen är för lång och innehåller för många repetitiva inslag och kommer därför sannolikt att kortas ner. Nu är tanken att utbildningen ska bli femårig och leda till en master för bättre anpassning internationellt. Barnmorsketjänster har centraliserats till Reykjavik och Akureyri vilket leder till att familjer får minskad tillgång till barnmorskans kompetens om de bor på annan ort. Isländska barnmorskeförbundet ser det som en angelägen fråga att driva, rätten att ha nära till barnmorska och födselställe. På Island finns en väl utbyggd verksamhet för hembesök efter födsel. Den verksamheten drivs privat av olika barnmorskor.

Finland

Ordförande Tuija Alaranta berättade att man i Finland också står inför problemet med centralisering av förlossningsavdelningar. I nuläget finns 29 förlossningsavdelningar. Den så kallade jourförordningen som trädde i kraft i augusti 2013 innebär att man fram till år 2017 ska centralisera alltmer med påföljden att tillgången till närliggande förlossningsavdelning minskar för de gravida. Myndigheterna anger ekonomi och ökad patientsäkerhet med fler specialistläkare till hands som skäl till centralisering till större enheter men ingen forskning belägger detta faktum. Andelen episiotomier under en 10-årsperiod minskat (med cirka 15 procent) till nuvarande 22 % vid vaginal förlossning år 2012. Grad 3 och 4 bristningarna har sedan år 2004 inte ökat utan ligger på cirka 1,2 %.

Danmark

Lilian Bondo, ordförande i Danmark, rapporterar att det finns en arbetslöshet bland barnmorskor i Danmark som ger sämre arbetsvillkor och tvång att söka sig till närliggande länder för att få arbete. Danska barnmorskeförbundet arbetar målmedvetet med strategin ”Jordemödrar till hela livet, hela livet till jordemödrar”. Strategin innehåller många delar och

Svenska Barnmorskeförbundet
Baldersgatan 1
SE-114 27 Stockholm
Tel 08-10 70 88
www.barnmorskeforbundet.se

man arbetar både för ett gott arbetsliv, barnmorskeyrkets status, forskning och utbildning samt struktur i själva barnmorskearbetet. Trots ekonomisk kris och nedskärningar har dock de nationella kvalitetsindikatorerna tvingat fram på krav på att hålla nivån hög till exempel genom indikatorn närvarande barnmorska under aktiv födsel där man förra året nådde 90 procents följsamhet. Kvalitetsindikatorn dokumenteras i partogrammet. Man har också fortsatt med konceptet "Kendt Jordemoderordningerne" vilket har inneburit att det på alltfler ställen i Danmark upprättats mindre enheter där barnmorskor arbetar i en sammanhållen vårdkedja och har hand om "sina" gravida till och med eftervård. Man arbetar mycket med hembesök. Det är en modell som barnmorskor uppskattar eftersom de arbetar i mindre team. Det enda ställe i Danmark som saknar detta är Köpenhamn men danska barnmorskeförbundet arbetar aktivt med frågan. Ett annat aktuellt arbete är satsningen "Tålmodig födsel" där förbundet varje år fokuserar på ett ämne, till exempel sectio, där evidensen syns i förhållande till rutiner och behandling. I Köpenhamn har man öppnat två ungdomsmottagningar efter svensk modell. De är de första i Danmark och man hoppas på att det kommer att öppnas fler.

Norge

Norges barnmorskeförbunds ordförande Marit Heiberg informerade om att det har blivit stor diskussion om huruvida reservationsrätten även ska omfatta allmänpraktiserande läkare vid patienters önskemål om abort. Reservationsrätt är det som i Sverige även kallas samvetsklausul. Sedan tidigare finns det reservationsrätt för alla personalkategorier i samband med själva ingreppet abort men det som nu tillkommit är även detta förslag. Förslaget innebär att allmänpraktiserande läkare skulle få rätt att neka kvinnor den rådgivning de kan behöva då det söker abort. Det kan bli förödande i glest befolkade områden och har visat sig kunna bli särskilt problematiskt i Telemarksområdet där en stor andel allmänpraktiserande läkare kan komma att vilja använda sig av reservationsrätten. (Frågan har under året debatterats i norsk media/press.)

Färöarna

Färöarnas barnmorskeförbund är ett litet förbund med 21 medlemmar och 7 vilande medlemmar. Man arbetar 40 timmar/vecka natt som dag men försöker arbeta för en förkortad arbetstid, 32 timmar/vecka. På Färöarna föder kvinnor barn antingen i Torshavn eller på Suderø. Från politisk sida har man försökt stänga födelseavdelningen på Suderø men har fått avstå. Det föds cirka 650 barn/år på Färöarna. Alla fastanställda barnmorskor får åka till Köpenhamn för ALSO utbildning och barnmorskorna har haft två hemfödslar under året, båda vattenfödslar. Så här skriver Anna Christiansen representant för Färöarnas barnmorskeförbund i sin rapport: *"Den ene var det mest primitive jeg har oplevet som jordemoder. Der var nærmest orkan og hele landet var uden elektricitet i et par timer. Det var en fantastisk oplevelse sammen med Annika Hoydal, som var min assistent. Der var masser af stearinlys og heldigvis havde familien gaskomfur, så der løbende kunne være varm påfyldning i fødekarret"*.

Diskussion gällande EU direktiv om utbildning

På styrelsemötet diskuterades även det nya EU direktivet kring utbildning som kommer att mer eller mindre påverka respektive land i Skandinavien i förhållande till rätten att arbeta över gränserna. Vår utbildning i Sverige uppfyller kraven i EU direktivet men i Danmark har man valt att tolka det i en annan riktning. Sedan tidigare finns en Nordisk överenskommelse om utbildningsgemenskap där barnmorskor som ett exempel kan arbeta överallt i Skandinavien. Danmark har nu valt att tolka EU direktivet som att svenska barnmorskor har för lite verksamhetsförlagd utbildning för att kunna arbeta i Danmark. Man kräver ett års arbete i hemlandet innan tillstånd kan ges för en svensk barnmorska att arbeta där. Vad som också kommer att bli aktuellt är så kallad CPD – continuing professional development - vilket innebär att det kommer att bli krav på att barnmorskor med viss regelbundenhet ska genomgå fortbildning och kontroll av kunskapsnivån. Hur detta kommer att utformas och vem som ska ha ansvaret är i dagsläget inte klart. Den nordiska styrelsen (NJF) beslutade på mötet att sända en gemensam skrivelse till Nordiska ministerrådet för att framhålla att den Nordiska överenskommelsen fortsatt bör gälla och påpeka problemet för svenska barnmorskor att arbeta i Danmark direkt efter utbildning.

Abort

Ingela Wiklund redogjorde för aktuell debatt gällande abort & samvetsfrihet i Sverige.

Nordisk Jordemorkonferens i Sverige 2016

En del praktiska diskussioner genomfördes, inte minst planeringen för nästa nordiska kongress som kommer att hållas i Sverige den 12-14/5 år 2016. Planera in det i kalendern! Programmet kommer att fyllas på successivt med många intressanta punkter men även roligheter.

Avslutningsvis,

Nordiskt Jordemoderförbund bildades 1950. Samhörigheten och de många gemensamma frågorna ger en levande diskussion. Ett utbyte mellan våra nordiska länder som ger många fördelar.

Eva Nordlund

Vice ordförande Svenska Barnmorskeförbundet

evalouisenordlund@gmail.com

Svenska Barnmorskeförbundet
Baldersgatan 1
SE-114 27 Stockholm
Tel 08-10 70 88
www.barnmorskeforbundet.se